

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
“ ____ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050119- Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakultet: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f. Material üzərində iş.

Fənn proqramı: “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 14 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N01)

Kodu: İPFS-B00.4

Tədris ili: IV (2025-2026). Semestr: VII

Tədris yükü cəmi:180 saat. Auditoriya yükü- 60 saat: (Mühazirə 30 saat, laboratoriya məşğələsi 30 saat).

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmidərəcəsi: *Baş müəllim Dadaşova Aytən Natiq qızı*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri., Ə. Məmmədov k.19. 2-ci korpus

E-mail ünvanı: *dadashzade.a.n@gmail.com*

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Sadıxova Sevil. sənətsün.n. Azərbaycan zərgərlik sənəti. Mədəni-maarif 2010
2. Əfəndiyev,Rasim Səməd oğlu. sənətsünaslıq d-ru, prof., akad. Azərbaycanın maddi mədəniyyət nümunələri. (Geyimlər). Bakı-1960
3. Azərbaycan milli geyimləri.Prof.P.Ə.Əzizbəyovun redaks. altında.“İskusstvo”nəşriyyatı. Moskva 1972
4. Əfəndi, Rasim Səməd oğlu. sənətsünaslıq d-ru, prof., akad. Azərbaycan el sənəti (parça,tikmə.xalça) Azərbaycan dövlət nəşriyyatı. Bakı-1971
5. Kərimova Sevil. Dekorativ tətbiqi-sənətin müasir inkişaf istiqamətləri. Bakı
6. Kərimova Sevil. İncəsənət əsərlərinin təhlili. Bakı, 2018
- 7.Чеканка. Инкрустация. Резьба по дереву: пособие для учителя /А. С. Хворостов. Москва: Просвещение, 1985
8. Qənərli Rəna Əli qızının “Xammalın məişət çini məmulatlarının istehlak xassələrinə təsirinin tədqiqi” mövzusunda Magistr Dissertasiyası . Bakı- 2018

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bütün kurs boyu tələbələrdə bədii və estetik formalaşmasına imkan yaradır. Dekorativ tətbiqi sənətin növləri və onların məqsədləri öyrədilir. Bu fənn çərçivəsində materialda iş texnikasını öyrənməyə və kompozisiyanın quruluşunda istifadə etməyə diqqət yetirilməlidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91 – 100	əla	(A)
81 – 90	çox yaxşı	(B)
71 – 80	Yaxşı	(C)
61 – 70	Kafi	(D)
51 – 60	qənaətbəxş	(E)
51- baldan aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.*

X. Təqvim planı: cəmi: 60 saat (mühazirə 30 saat, laboratoriya məşğələsi 30 saat.)

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
---	---	------	-------

1	Mövzu: Qravürün növü: Ofort. Plan: 1. Ofort texnikası tarixi 2. Ofort texnikasının növləri 3. Ofort üzərində iş texnikası	2	
2	Mövzu: Qravürün növü: Ksilografıya. Plan: 1. Ksilografiyanın tarixi 2. Rəngli ksilografıya. K. Xokusay «Kanaqavada böyük dalğa» 3. Ksilografıya texnikasında işləyən sənətkarlar	2	
3	Mövzu: Qravürün növü: Linoqravura. Plan: 1. Linoqravuranın tarixi 2. Linoqravuranın xüsusiyyətləri 3. Linoqravuranın inkişafı	2	
4	Mövzu: Qravürün növü: Litoqrafıya. Plan: 1. Litoqrafıyanın yaranması 2. Litoqrafıyanın iş texnikası və çap texnologiyası 3. XIX əsrin ikon litoqrafıyası	2	
5	Mövzu: Mozaika sənəti. Plan: 1. Mozaika sənətinin tarixi 2. Mozaika iş texnikası 3. Mozaikada istifadə olunan materiallar	2	
6	Mövzu: Şüşə üzərində işləmə texnikası: Vitraj. Plan: 1. Vitrajın tarixi 2. Vitrajın növləri 3. Vitrajda istifadə olunan materiallar	2	
7	Mövzu: Müxtəlif materiallarla iş texnikaları. Plan: 1. Dekupaj 2. Kollaj 3. İnkrustasiya 4. Aplikasiya	2	
8	Mövzu: Parça üzərində iş texnikası. Plan: 1. Batikanın tarixi 2. Batikanın iş texnikası 3. Batikada istifadə olunan ləvazimatlar	2	
9	Mövzu: Kağızburma texnikaları. Plan: 1. Kağızburma texnikaları. 2. Oriqami 3. Kvilling 4. Kiriqami, Kusudama	2	
10	Mövzu: Kardon və ya kağız üzərində iş. Plan: 1. Qrattaj tarixi 2. Qrattaj iş texnikası və ləvazimatları	2	
11	Mövzu: Qiymətli metal üzərində emal. Plan: 1. Qarasavad, Şəbəkə 2. Xatəmkarlıq, Minaçılıq	2	
12	Mövzu: İsti emal texnikası. Plan: 1. İsti emalın tarixi 2. İsti emalın xüsusiyyətləri, növləri 3. Bədii emal etmə texnikası	2	
13	Mövzu: Taxta səthlər üzərində yandırma üsulu. Plan: 1. Piroqrafıya nədir? 2. Piroqrafıyanı yerinə yetirmək üçün alətlər	2	
14	Mövzu: Keramika üzərində iş texnikası. Plan: 1. Keramika tarixi 2. Keramika növləri 3. Keramika məmulatlarının istehsalı texnologiyası	2	

15	Mövzu: Mis üzərində döymə texnikası. Plan: 1. Mis üzərində iş texnikasının tarixi 2. Lahıç misgerlik 3. Çikanka	2	
	Cəmi:	30 s.	

No	Məşğələnin məzmunu	Saat	Tarix
1	Kətan üzərində sərbəst kompozisiyanın eskizi.	2	
2	Kompozisiyanın kətan üzərinə köçürülməsi.	2	
3	Kətan üzərində kompozisiyanın işlənilib tamamlanması.	2	
4	Kağız, şüşə və ya keramika qırıqlarından sadə mozaika kompozisiyasının eskizinin hazırlanması.	2	
5	Eskiz əsasında mozaik kompozisiyasının işlənməsi.	2	
6	Mozaika kompozisiyasının işlənilib tamamlanması.	2	
7	Vitraj texnikasında rəsmnin eskizinin hazırlanması.	2	
8	Eskizin şüşə üzərinə köçürülməsi.	2	
9	Şüşə üzərində vitraj texnikası ilə kompozisiyanın işlənməsi.	2	
10	Qraataj texnikası üçün kompozisiya eskizinin qurulması.	2	
11	Qraataj texnikasında karton üzərində kompozisiyanın işlənməsi.	2	
12	Qraataj texnikasında kompozisiyanın işlənilib yekunlaşdırılması.	2	
13	Kombine edilmiş materiallarla dekorativ kompozisiyanın eskizinin işlənməsi (kağız, ağac, gips və parça elementlərinin tətbiqi ilə).	2	
14	Kompozisiyanın eskizinin material üzərinə köçürülməsi.	2	
15	Kombine edilmiş materiallarla dekorativ kompozisiyanın işlənməsi və yekunlaşdırılması.	2	
	Cəmi:	30s.	

XI. Fənn üzrə tələblər:

- Materialların növləri, xüsusiyyətləri və tətbiq sahələri haqqında bilik əldə etmək.
- Əsas texnologiyalar və emal üsullarını öyrənmək.
- Dekorativ-tətbiqi sənətdə materialların kombinasiyası və estetik dəyərlərini dərk etmək.
- Müxtəlif materiallarla (kətan, kağız, ağac, gips, parça, keramika və s.) işləməyi bacarmaq.
- Materialların emal texnikalarını düzgün tətbiq etmək.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Müxtəlif materialların (kağız, ağac, gips, parça, keramika və s.) xüsusiyyətlərini və istifadəsini izah edə bilər.
- Əsas emal texnologiyaları və tətbiq sahələri haqqında nəzəri biliklərə malik olur.
- Müxtəlif materiallarla sərbəst işləyə bilər.
- Eskiz hazırlayır və onu material üzərində reallaşdırır.
- Fərqli materialları kombine edərək bədii kompozisiya yaradır.

XIII. İmtahan sualları:

1. Ofort texnikası tarixi
2. Ofort üzərində iş texnikası
3. Ksilografyanın tarixi
4. Rəngli ksilografiya. K. Xokusay «Kanaqavada böyük dalğa»
5. Ksilografiya texnikasının ustaları
6. Linoqravüranın tarixi
7. Linoqravüranın inkişafı
8. Litoqrafiyanın iş texnikası və çap texnologiyası
9. XIX əsrin ikon litoqrafiyası
10. Mozaika sənətinin tarixi
11. Mozaika iş texnikası
12. Vitrajın tarixi
13. Vitrajın növləri
14. Dekupaj
15. İnkrustasiya
16. Aplikasiya
17. Batikanın tarixi
18. Batikanın iş texnikası
19. Oriqami
20. Kvilling
21. Kiriqami, Kusudama
22. Qrattaj iş texnikası və ləvazimatları
23. Qrattaj tarixi
24. Qarasavad, Şəbəkə
25. Xatəmkarlıq, Minaçılıq

26. İsti emalın xüsusiyyətləri, növləri
27. İsti emalın tarixi
28. Bədii emal etmə texnikası
29. Piroqrafiya nədir?
30. Piroqrafiyanı yerinə yetirmək üçün alətlər
31. Keramika tarixi
32. Keramika növləri
33. Keramika məmulatlarının istehsalı texnologiyası
34. Mis üzərində iş texnikasının tarixi
35. Çikanka

XIV. Kollektivium sualları:

I Kollektivium sualları

1. Ofort texnikası tarixi
2. Ofort texnikasının növləri
3. Ofort üzərində iş texnikası
4. Ksilofrafiyanın tarixi
5. Rəngli ksilofrafiya. K. Xokusay «Kanaqavada böyük dalğa»
6. Ksilofrafiya texnikasının ustaları
7. Linoqravüranın tarixi
8. Linoqravüranın xüsusiyyətləri
9. Linoqravüranın inkişafı
10. Litoqrafiyanın yaranması
11. Litoqrafiyanın iş texnikası və çap texnologiyası
12. XIX əsrin ikon litoqrafiyası
13. Mozaika sənətinin tarixi
14. Mozaika iş texnikası
15. Mozaikada istifadə olunan materiallar

II Kollektivium sualları

1. Vitrajın tarixi
2. Vitrajın növləri
3. Dekupaj
4. İnkrustasiya
5. Aplikasiya
6. Batikanın tarixi
7. Batikanın iş texnikası
8. Kağızburma texnikaları.
9. Oriqami
10. Kvilling
11. Kiriqami, Kusudama
12. Qrattaj tarixi
13. Qrattaj iş texnikası və ləvazimatları
14. Qarasavad, Şəbəkə
15. Xatəmkarlıq, Minaçılıq

“S/f. Material üzərində iş” fənninin sillabusu 050119- Təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (Protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b/m A.N.Dadaşova

Kafedra müdiri:

dos.A.X.Əliyev